

M.D. Anderson Beyin Tümörü Semptom Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *M.D. Anderson Beyin Tümörü Semptom Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25460>

Özet

M.D. Anderson Beyin Tümörü Semptom Envanteri (MDABTSE), beyin tümörü tanınmış hastalarda görülen semptomların şiddetini ve bu semptomların günlük yaşamı ne ölçüde engellediğini de değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir. Bu giriş, envanterin Türkiye popülasyonuna yönelik uyarılma ve geçerlilik/güvenilirlik çalışmaları temel almaktadır. Beyin Tümörü hastalarında semptom yükünü objektif olarak ölçmek, tedavi planlaması ve yaşam kalitesinin izlenmesi açısından kritik öneme sahiptir.

Altun Baksi tarafından 2009 yılında gerçekleştirilen bu uyarılma çalışması, orijinal envanterin psikometrik yapısının Türk örnekleminde de korunduğunu doğrulamıştır. Ölçek, 28 maddeden ve yedi alt boyuttan oluşmakta olup, hastaların deneyimlediği fiziksel ve psikolojik semptomları kapsamlı bir şekilde değerlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler

M.D. Anderson Beyin Tümörü Semptom Envanteri, Beyin Tümörü, Semptom Envanteri, Uyarılma, Geçerlilik, Güvenilirlik, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), Onkoloji.

Yazarlar

Altun Baksi (Uyarılma Çalışması Sorumlu Yazarı)

Amaç

MDABTSE'nin temel amacı, beyin tümörü hastalarının deneyimlediği semptomların hem şiddetini hem de bu semptomların günlük fonksiyonları üzerindeki engellenme (müdahale) düzeyini ölçmektir. Bu envanter, klinik çalışmalarda ve rutin hasta takibinde semptom yönetimi stratejilerinin etkinliğini de değerlendirmek için bir araç sağlamaktadır.

Ölçeğin uyarılma çalışması, orijinal envanterin psikometrik özelliklerini Türk kültürü ve diline adapte ederek, Türk onkoloji ve psikoloji alanındaki araştırmacılara güvenilir bir değerlendirme aracı sunmayı hedeflemiştir.

Yapı

MDABTSE, beyin tümörü hastalarının semptom yükünü ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Ölçek toplam 28 maddeden ve 7 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu yapıya iki ana bileşeni bulunmaktadır:

Semptom şiddeti: Hastanın yaşadığı belirtilerin yoğunluğunu ölçen kısım.

Semptom Engellenmesi (??levsel Müdahale): Semptomlar?n hastan?n günlük aktivitelerini, i?ini, ruh halini ve ki?ileraras? ili?kilerini ne ölçüde etkiledi?ini ölçen k?s?m.

Geçerlilik

Envanterin yap? geçerlili?i, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak test edilmi?tir. Çal??mada, ölçe?in iki ana bölümünün de orijinal envantere benzer bir model yap?s? gösterdi?i do?rulanm??t?r. Yap?sal model uyum indeksleri a?a??daki gibidir:

Semptom Bölümü (N=144): Model uyum indeksleri $X^2(193)$; RMSEA=.075; GFI=.82; CFI=.91 ve NNFI=.89 olarak bulunmu?tur.

Engellenme Durumu Bölümü (N=144): Model uyum indeksleri $X^2(7)=13.80$; RMSEA=.075; GFI=.97; CFI=.98 ve NNFI=.96 olarak raporlanm??t?r.

Bu sonuçlar, özellikle engellenme durumunu ölçen alt boyutta yüksek uyum ve semptom bölümünde kabul edilebilir düzeyde uyum göstererek, envanterin Türk popülasyonunda da geçerli bir yap?ya sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Güvenilirlik

MDABTSE'nin güvenilirli?i, iç tutarlılık güvenilirli?i katsay?s? (Cronbach Alfa) ile incelenmi?tir. Elde edilen veriler, envanterin yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir.

İç Tutarlılık Güvenilirli?i: Envanterin genel iç tutarlılık katsay?s? (Alpha) **.90** olarak belirlenmi?tir, bu da ölçe?in maddelerinin tutarlı bir ?ekilde aynı yapıyı ölçtü?ünü ifade eder.

Madde-Toplam Puan Korelasyonlar?: Madde-toplam puan korelasyon katsayılar? .21 ile .69 arası arasında de?mektedir. Bu aralık, maddelerin ölçe?in genel puanına anlamlı katkı sağladığını göstermektedir.

Faktör Analizi

Uyarılma çal??masında, envanterin yap?sal özellikleri Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile incelenmi?tir. DFA, ölçe?in özgün yap?s? olan 7 alt boyutlu modelin Türk örnekleminde de uygunlu?unu test etmi?tir. Analiz sonuçlar?, semptom ve engellenme bölümlerinin belirtilen uyum indeksleri do?rultusunda, özgün envanterdeki model yap?s?n? korudu?unu ve do?rulanm??n? göstermektedir.

Ölçek, toplamda 28 madde ile ölçülen semptom şiddeti ve engellenme düzeylerini temsil eden faktörlere sahiptir. Bu faktör yap?s?, beyin tümörü hastaların?n semptom profilini çok boyutlu olarak ele almaktadır.

Enstrüman

Test Çeşidi: Uyarlama

Format: 28 madde ve 7 alt boyuttan oluşan öz bildirim envanteri.

Derecelendirme: 11'li Likert Ölçeği (0 = semptom yok - 10 = yaşadığınız en kötü semptom).

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Beyin Tümörü Hastalar?

Yaş Grubu: Yetişkinler (Çalışma N=144, detaylar tezde mevcuttur).

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde yürütülmüştür. Örneklem büyüklüğü N=144 olarak raporlanmıştır.

Test Metodolojisi: Psikometrik geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ve iç tutarlılık güvenilirliği yöntemlerini içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Semptom şiddeti, Engellenme Düzeyi, Onkolojik Bakım, Yaşam Kalitesi, Likert Ölçeği, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Altun Baksi

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değil.

Kurum E-posta Adresleri: altun.baksi@hotmail.com

Yazma Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Tez çalışması sırasında).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Uyarlama): 2009

Kullanım Şinleri ve Ücret: Genellikle akademik tezlerde yer alan ölçeklerin kullanımı, ilgili yazar ve kurumdan izin alınması gerektirir. Kullanım şartları için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir.

Orijinal ölçek (M.D. Anderson Cancer Center tarafından geliştirilen) ve uyarlaması hakkında

detaylı bilgiye a?adaki PDF bağlantısından ulaşılabilir.

Orijinal PDF dokümanı bu adresten indirilebilir: md-anderson-beyin-tumoru-semptom-envanteri-toad.pdf

Referanslar

Baksi, A. (2009). **M.D. Anderson Beyin Tümörü Semptom Envanteri'nin geçerlilik ve güvenilirliği.** (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir. Tez Merkezi Kaynağı: tez.yok.gov.tr

M.D. Anderson Beyin Tümörü Semptom Envanteri Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır. Ancak envanterin yapısı a?adaki gibidir:

Ölçek 28 madde ve 7 alt boyuttan oluşmaktadır.

Derecelendirme 11'li Likert tipindedir (0= semptom yok - 10= ya?ad???n?z en kötü semptom).